

Vi arbetar med LOKALA UTVECKLINGSPLANER

FOLKRÖRELSEÅRDET
*Hela Sverige
ska leva!*

En inspirationsskrift med konkreta exempel,
fakta och matnyttiga kontakter

Annons

Ordföranden har ordet

Människor i byutvecklingsgrupper, kooperativ och intresseföreningar runt om i landet, arbetar tillsammans för sina bygders utveckling. De utför ett mycket betydelsefullt samhällsbyggande. Med denna skriftserie vill vi uppmärksamma några av de lokala utvecklingsgruppernas viktiga insats. Vi vill sprida goda exempel bygder emellan, våra makthavare att upptäcka och skaparkraft som finns i vår God läsning!

Åke Edin

Ordförande

Folkrörelserådet

Hela Sverige ska leva

Innehåll

Inledning	4
Planering gav mer lust och bättre resultat	5
Planering är att styra upp pratet	6
Åtgärdslista och gränslöst samarbete vände utvecklingen	7
Mer pengar ska stanna i bygden, är parollen	8
Slädene varvar planering med praktiskt arbete	9
Fler exempel	10

Skribent: Inez Abrahamzon

Omslag:

Form: Ingse & Co AB/Reybekiel Form A
Redaktör: Karin Wenström
Ansvarig utgivare: Åke Edin
Tryck: Alltryck Plus AB, Lysekil 2007

Folkrörelserådet Hela Sverige ska leva
Stortorget 7, 111 29 Stockholm
Tfn: 08-24 13 50, fax: 08-24 28 05
www.bygde.net
E-post: info@bygde.net

Inledning

Lokal planering handlar om att ta initiativet till utvecklingen av den egna bygden. Alternativet är att vara offer för processer som styrs utifrån. Och historien talar sitt tydliga språk. Utan engagemang riskerar bygden att dö.

En riktig plan för utvecklingsarbete underlättar för eldsjälarna att komma och gå. Arbetet kan fortgå och blir inte personbundet. En bra plan ger även översikt, vilket gör det lättare att prioritera och använda de befintliga resurserna på rätt ställe och vid rätt tidpunkt. Exempelvis blir arbetsuppgifter som är synliggjorda lättare att fördela. En del tycker om att säga bräder, men ogillar möten.

För nyinflyttade och folk utanför den inre planeringskretsen är det tryggt att både veta vad som är på gång och få en chans att delta i något som engagerar.

Idéer för utveckling, Hållbara Tivedsbygder. Foto: Lena Gribing

Alla utvecklingsgrupper som når framgång, planerar. Men planeringen kan ske på olika sätt. Ibland styrs arbetet av brinnande målbilder hos en eller flera eldsjälarna. I andra fall är planeringen strikt och formaliserad. Ett verktyg för att ta tag i hot och möjligheter på ett strukturerat sätt.

Planering handlar i grova drag om att svara på fem frågor:

- Vad ska vi åstadkomma? (målformulering)
- Vad ska vi satsa på för att lyckas? (strategi)
- Vad ska vi göra för att uppnå våra mål? (aktivitetsplan)
- Vilka resurser behöver vi? (resursanalys)
- Vem gör vad? (organisering)

I den här skriften finns exempel på olika sätt att arbeta med lokal planering. Även om skillnaderna är stora är likheterna ändå störst. Förankring och samverkan gör bygden starkare. Och med gemensamma prioriteringar, egna insatser och goda argument blir det lättare att påverka. Och så börjar all förändring.

Planeringen gav mer lust och bättre resultat

– Vi har blivit effektiva som sjutton tack vare vår utvecklingsplan. Rätt person hamnar på rätt plats och eldsjälarna blir inte utbrända, berättar Connie Asterman, ordförande i Byalaget Västra Torup.

De senaste fem åren har byalaget i Västra Torup haft en byautvecklingsplan. Och det har gjort arbetet lättare enligt Connie Asterman. Planen kom till som en följd av ett intensivt arbete där fyra arbetsgrupper jobbade fram mål och riktlinjer för miljön, turismen, infrastrukturen och bygdens sociala aktiviteter. Grupper bildades av folk från byalaget, företagare, kyrka och annat föreningsliv. Även kommunens landsbygdsamordnare var med.

Planeringen gjordes genom så kallade SWOT-analyser. SWOT är en förkortning av Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats (på svenska: styrkor, svagheter, möjligheter och hot). I och med analyserna kom massor med utvecklingsförslag fram.

– Det blev helt uppenbart att vi behövde en bättre planering för att både prioritera och strukturera upp vårt arbete, säger Connie.

Planen blev ett tiotal sidor tjock, men tanken är att den ska förändras hela tiden.

– Alla grupper enades om att planen skulle vara levande, men att jobbet skulle ske efter den. Och det är byalaget som ska se till att planen både revideras och efterlevs.

Projektet har varit många. Allt från att rädda skolan till att bygga upp ett turistnätverk som växer hela tiden med företagare både från bygden och utanför. Den största turistsatsningen i bygden är Ingelbo Moosepark. Älgparksprojektet utvecklas och byggs på hela tiden. Ifjol kom fyra tusen besökare varav många från utlandet. Hela tjugosex nationaliteter fanns representerade bland besökarna.

– Samverkan är nyckeln, ensam är verkligen inte stark. Vi har jobbat över så många gränser som det bara varit möjligt, men mest av allt över generationerna och över förenings- och näringslivsgränser.

Något som de blivit bra på i Västra Torup är att få rätt person på rätt plats. När uppgiften formulerats, diskuteras noggrant igenom vilka personer som har kunskaper i frågan. Vem tycker att uppdraget är spännande?

– Förut utsågs representanterna lite mer slumpartat. Då blev det ofta så att samma personer fick många uppdrag, säger Connie Asterman.

Ett bra exempel på den nya ordningen är,

Älgparkens nya vildmarkstig provvandras av Nils-Arne Petersson, Göran Asterman, Niels Petersen och Connie Asterman.
Foto: Eleanor Sander

enligt Connie, byalagets representant i Hässleholms kommuns referensgrupp för den nya naturvårdsplanen.

– Vi skickade en naturintresserad och kunnig person som verkligen vågade prata och påverka. Han gjorde kommunen uppmärksam på vilka områden i Västra Torup som skulle kunna komma ifråga inför naturvårdsplanen.

Arbetet har resulterat i att Västra Torupsområdet numera har fem naturskyddsområden med i planen. Förr fanns inget. Ett bra utfall eftersom Västra Torups utvecklingsarbete handlar om att påverka.

– Vi har lagt ner en hel del krut på att påverka kommunernas planer även om grunden för allt är att stärka förutsättningarna lokalt. Företagarna behöver fler verksamheter, människorna behöver service och trivsel. Bygden måste locka.

En viktig resurs för det lokala arbetet är, enligt Connie Asterman, kommunens landsbygdsamordnare. Genom henne har byalaget fått stöttning med att göra den lokala utvecklingsplanen och hjälp att hitta projekt pengar. Dessutom har landsbygdsamordnaren varit en lots in i den kommunala byråkratin så att kontakterna från byalagets sida tagits med rätt person.

– Det är lättare att samarbeta och samverka när riktlinjerna är klara. Och planeringen håller bra som det ser ut. Företagandet, nätverken och engagemanget har ökat.

KONTAKT: Connie Asterman,
Byalaget Västra Torup

E-POST: asterman@bredband.net

TFN: 0708-15 41 54

HEMSIDA: vastra-torup.just.nu

Planering är att styra upp pratet

– Vår plan är ett levande dokument som ska förändras hela tiden. Det viktiga är att ta vara på idéer, både vettiga och stolliga, för att utvecklas, berättar Lena Gribing, före detta projektledare för landsbygdsprojektet Hållbara Tivedsbygder.

Lena Gribing var eldsjäl som drog igång planeringsarbetet i Finnerödja. Och hon gjorde det inom sitt projektledarjobb på halvtid i projektet Hållbara Tivedsbygder som just skulle stimulera lokal planering.

– Jag utgick helt enkelt från att det fanns idéer i Finnerödja som skulle kunna leda till en utvecklingsplan. Och så var det förstås, säger Lena.

Målet var att byborna skulle göra en plan för att utveckla de areella näringarna, planer som också skulle påverka kommunens översiktsplanering.

– Arbetet började med att jag samlade ihop folk i olika omgångar i olika områden. Och efter några sådana möten bjöd vi in till en större träff där en professionell ledare såg till att processen gick framåt.

På mötet fick deltagarna prata än hit och än dit om vad som var viktigt för bygden. Pratet spaltades upp och sorterades in i olika intresseområden. Därefter valde deltagarna vilket område de ville jobba vidare med.

– Jag såg till att de började träffas och sen fortsatte arbetet. Alla gjorde en beskrivning över historia och nuläge och sen formulerades mål och visioner för framtiden.

Dessutom gavs konkreta förslag till utveckling framåt. Arbetet med planen tog ungefär ett och ett halvt år. Men resultatet blev digert. En plan på 20 sidor finns nu med utvecklingsidéer för inflyttning, boende,

näringsliv, turism, miljö och samverkan. Dessutom har resurser som jord, skog och vatten fått en utvecklingsplan. Områden som service och kommunikationer har delats upp i många underrubriker, så att allt från handel till omsorg, räddningstjänst och vägar har fått en ordenlig genomgång. Sista delen i planen handlar om processen att gå från idé till förverkligande.

– Inga mål och visioner nås om ingen gör något. Planering handlar om att ta vara på de resurser som finns i form av föreningsliv och soci-

ala nätverk. För att inte tala om engagemanget hos varje människa.

Erfarenheter som Lena Gribing vill dela med sig av är vikten av att få med så många som bara är möjligt i planeringsarbetet. Annars blir det inte förankrat.

– Givetvis kommer inte alla, men vi har skrivit ner vår nuvarande plan på en stor masonit-skiva som satts upp i affären. Där finns också ett klotterplank för nya idéer. Då stängs ingen ute.

Dessutom menar hon att det är viktigt att gruppernas arbete hela tiden följs upp. Och ibland handlar det om att ta in resurser utifrån i form av professionella gruppleddare. Då blir stormöten effektivare.

– Det måste finnas någon som styr upp. Jag tror inte vi fått fram vår stora plan om inte vi haft en projektledare och lite pengar.

Lena Gribings projektledarjobb är nu över och planen är helt och hållet i Finnerödja byalags händer. Det är byalaget som ska se till att arbetet fortsätter. Och det är kanske det som Finnerödjaborna syftat på i sin plan när de skriver: ”Att ha roligt och må gott kan aldrig vara fel. Vi ska våga satsa på oss själva. Kan andra kan vi!”

KONTAKT: Lena Gribing, Finnerödja byalag
E-POST: lena.gribing@telia.com
TFN: 0584-202 86

Kaffe är grunden för social samvaro.
Foto: ??

Guidekurs
i reservatet
Vargavidderna
Foto: Lena Gribing

Åtgärdslista och gränslöst samarbete vände utvecklingen

– Först tappade vi butiken, sedan hotades skolan. Det var då vi bybor började gå på möten och planera. Ett år tog det, men nu tio år senare har vi tio anställda och omsätter 5,5 miljoner kronor, berättar Mikael Eliasson.

Utgångsläget var verkligen inte det bästa. Inte ens Samhall kunde få butiken i Vitvattnet i Kalix kommun att gå runt.

– Det var svårt för oss bybor att få länsstyrelsen i Norrbotten, Kalix kommun och bankerna att tro på oss. Men vi lyckades skrapa ihop hundrafemtio tusen kronor i riskkapital innan vi presenterade våra tankar om ett servicecentrum, berättar Mikael Eliasson.

Innan mötet med länsstyrelsen samlades byborna till ett krismöte. Där spånades en åtgärdslista fram med målet att utveckla bygden. Sen dess har ett tiotal år passerat, men fortfarande gäller listan. Målmedvetet avverkas punkt efter punkt. Men när de började jobba efter listan var högsta prioritet att kläcka idéer för att rädda butiken!

Idéerna föll i god jord hos länsstyrelsen. Byborna fick statlig kreditgaranti och kunde låna resterande kapital. Affären fick en ny chans. Krisen fick tjugo byar i tre kommuner att gå samman och bilda servicecentrum i Övre Bygdens ekonomiska förening.

– I stadgarna slog vi fast att föreningen, förutom att driva butiken, skulle ge service och omsorg som gynnade bygdens folk.

Och så blev det. Butiken kom igång igen i november 1996. Numera finns Internetcafé, kopianator, fax, minibibliotek och samhällsinformation i lokalen. Butiken är ombud för Systembolaget, Svenska spel, Apoteket och har bankservice. För de som inte själva kan handla finns hemsändning. Dessutom har ungdomarna i bygden en egen lokal. Och företaget blev lönsamt.

– Vi fick verkligen självförtroende av att få debet och kredit att gå ihop. Därför blev nästa steg att försöka behålla jobben i hela Övre Bygden och att skapa en mer anpassad service i trakten.

Föreningen bestämde att ta sig an hemtjänsten först.

– Vi kunde nämligen göra något som kommunerna varken kan eller får. Samordna personalresurserna över alla tre kommungränser, säger Mikael.

Arbetet startade som ett EU-projekt och nu sköter föreningen all hemtjänst åt Kalix kom-

mun på entreprenad i de byar som tillhör Övre Bygden. Hemtjänsten fick ta över en del hemsändningar av matvaror. Förr jobbade tre personer där, nu har fyra fått jobb.

Nästa satsning blev på företagande och turism.

– Vid det laget var det inga problem att få kommuner och andra att tro på våra idéer. Tvärtom, säger Mikael Eliasson.

Idag finns ett nätverk mellan turistföretagen i området. Småföretag i bygden kan hyra in personal via den ekonomiska föreningen. Föreningen har byggt ett närvärmeverk som försörjer elva fastigheter. Energin kommer från en lokal producent av flis. Han har nu blivit stamkund och köper det han behöver i form av bränsle och annat från den ekonomiska föreningen. Den lokala ekonomin flödar!

Grunden för framgångarna i Övre Bygden är enligt Mikael Eliasson att byarna enats om tagen och haft mod att arbeta över alla traditionella gränser.

– Det gäller att bryta kommun- och byagränser liksom politiska, verksamhetsmässiga och fackliga rågångar. Vi gör det och har fått gott självförtroende: You name it – we do it!

KONTAKT: Mikael Eliasson

E-POST: obygdens@algonet.se

TFN: 0923-700 43, 070-26 952 93

HEMSIDA:

www.servicecentrumiovrebygden.se

I butiken i Vitvattnet hämtar Agneta Grennberg från hemtjänsten varor för utkörning medan Mikael Andersson handlar på plats det han behöver. FOTO: Marie Eliasson

Mer pengar ska stanna i bygden, är parollen

– När vi insåg att bara en miljon av de 38 miljoner kronor som vi i Baggbrobygden spenderade hamnade här i trakten, tänkte vi att det här måste stoppas, berättar Ingemar Johansson från Baggå.

Valborgsmässofirande vid badet.
Foto: Stefan Toteryd

Vi hade redan gjort en vision på tjugo sidor när länsstyrelsen i Västmanlands län hörde av sig och undrade om vi också ville göra en lokal ekonomisk analys, så kallad LEA.

Och det ville de. En arbetsgrupp om fyra personer utsågs och de började läsa statistik om bygden och människorna där.

– Det var detaljerade uppgifter och vi fick snabbt en uppfattning om vad byborna åt och drack och hur mycket vi som grupp konsumerade, säger Ingemar Johansson.

Det stod snart klart att pengaflödena var helt åt skogen. Bara en halv procent stannade lokalt, resten betalades till mottagare långt därifrån. Nästa steg blev att analysera vad som fick pengarna att stanna. Och utifrån de resultaten började resonemangen om vad som kunde förbättras.

– Klart var att människor behövde lockas till bygden. Men för att öka penningflödena behövde de också konsumera.

När den ekonomiska analysen var helt klar ville länsstyrelsen att de skulle använda underlaget för att göra en lokal utvecklingsplan. Tre månader senare var den klar.

– Vi hade några grundpelare som alla var överens om. Bygden behövde bättre service, mer folk och nya företag. Men vi visste inte riktigt hur det skulle gå till, säger Ingemar.

Först av allt skickades en enkät ut till byborna med frågan om föreningen skulle engagera sig för utvecklingen av bygden. 95 procent svarade ja. Visionen som redan godkänts av byborna bröts då ned till mål och klara projektidéer av styrelsen för byalaget.

– Så bjöd vi in till ett stormöte och där fick vi fortsatt förtroende att göra planen färdig.

Länsstyrelsen stöttade byalaget genom att finansiera tryckning av planen. Baggbrobygden var inte ensam om att planera. Tolv grupper till i Västmanlands län har fått stöttning i att göra en LEA. I Baggbrobygden har arbetet att förverkliga planerna nu börjat på allvar.

En skola är inköpt och i den ska det, förutom skola, finnas butik. Pengarna stannar om det handlas lokalt. Kommunen uppvaktas och förhandlingar pågår för fullt med bussbolag för att få lokaltrafik.

– Vi är mer medvetna nu. Tio procent av kommunens invånare bor här. Vi betalar skatt och vill ha något tillbaka för den, säger Ingemar.

Tankarna på att få turister att stanna har resulterat i att byn nu upprustas och förbereder för att kunna marknadsföra elva turistmål av klass. I trakten finns bland annat ett meanderflöde, en kungasten och något så sällsynt som en kupolkälla.

– Det finns bara ett fåtal sådana källor i Europa. I år har vi fått in våra första sju tusen kronor på att guida turister. Kan vi få den utvecklingen över alla tänkta utvecklingsområden kommer nästa LEA att se helt annorlunda ut.

KONTAKT: Ingemar Johansson, Baggbron

E-POST: gunni.ingemar@brevet.nu

TFN: 0222-140 15

Kjell-Eric Eliasson Skinnskattebergs kommun

E-POST: cccc@telia.com

TFN: 070-666 20 36

Slädene varvar planering med praktiskt arbete

– Vi har lärt känna både varandra och bygden bättre än förut. Och målen som nu satts på pränt blev en blåslampa som fått oss att komma igång ännu mer, berättar Anna Ehn, Slädene byalag.

Det var kommunens landsbygdsutvecklare som ville att alla socknar skulle göra bygdeplaner. Kommunen behövde bättre underlag till sin översiktsplan.

– Först bjöd vi in till ett stormöte och där berättade han hur andra bygdegrupper gjort för att få fram en lokal utvecklingsplan, säger Anna Ehn.

Utav Slädenes 70 invånare kom ett 30-tal personer till första mötet. Där resonerades gruppvis fram styrkor och svagheter, hot och möjligheter för Slädene.

– Några hade bott här i hela sitt liv andra var, precis om jag, inflyttare. Men när grupperna redovisade såg vi att det fanns många gemensamma idéer.

Redan på första mötet bestämdes en tågordning för arbetet. Inom kort skulle en tipspromenad anordnas dit många väntades komma. Därför beslutades att deltagarna skulle samlas efter promenaden för att tänka framåt.

– Det handlade om att spåna hur en framtid skulle kunna se ut om tio år. När det var gjort kunde vi sedan återknyta visionerna till de styrkor och svagheter som kommit fram vid stormötet.

Slädene byalags styrelse skrev ner idéerna som kom fram, sorterade och försökte prioritera vad som var viktigast. Ett förslag till bygdeplan togs fram.

– Kommunens landsbygdsutvecklare tyckte att det var en bra plan, men han saknade dokumentation av alla våra inledande diskussioner, berättar Anna Ehn.

Men byborna var, och är fortfarande, nöjda med planen.

– Mina viktigaste råd till andra är att de ska våga tänka fritt och ”brainstorma vilt” till en början.

Att vara realistisk och fila ned uppslagen till genomförbara planer är nästa steg menar hon.

– Allt som finns med i vår plan går att genomföra, men hade vi börjat med att begränsa

oss till det, hade vi kanske missat några bra utvecklingsidéer.

Något som de jobbat hårt med i Slädene var att få både gamla och unga med i planeringsarbetet.

– Det ger så mycket att sitta tillsammans och resonera. De äldre lärde oss massor om bygdens historia. Samtidigt som vi planerade byggde vi upp en fin gemenskap över generationsgränserna.

Anna Ehn tror att det är klokt att göra arbetet etappvis, både planerandet och det praktiska. Hos dem har planläggning varvats med att hästvagnar börjat röjas upp, anslagstavlor och vägskyltar satts upp och mycket annat.

Dessutom ska de börja göra en ”sockenbok” med foton på familjerna och deras hus för att dokumentera den verklighet som finns nu, för framtiden.

– Ett tips apropå planering är att utse någon med glöd att peppa och samordna arbetet och att ha ett bra samarbete med landsbygdsutvecklaren. Då rullar det på, säger Anna Ehn.

KONTAKT: Anna Ehn, Slädene byalag

E-POST: anna.ehn@se.pwc.com

TFN: 070-929 24 84

HEMSIDA: www.sladene.se

Det var i anslutning till en tipspromenad som planeringen började i Slädene. Här är det kaffepaus framför den nya anslagstavlan. Foto: Russel Wedenhall

Fler exempel

Fågelfors samhällsförening

Fågelfors samhällsförening samlade ihop bybor, företagare och kommunrepresentanter och åkte iväg till Ramkvilla för att få tips om lokal planering. En samordningsgrupp med sex personer bildades och väl hemma igen kallade de ihop till ett stormöte. Via arbetsförmedlingen fick en person i uppgift att intervjua byborna utifrån tre frågeställningar: Vad är bra respektive dåligt med Fågelfors? Vad tycker du kan utvecklas av: näringsliv, turism, bostäder, fritid, affär, skola och kommunikationer. Hur ser Fågelfors ut om tio år?

Svaren utvärderades och blev sedan underlag för en lokal utvecklingsplan. Fågelfors ansökte och beviljades 20 000 kronor i projektstöd från Leader.

KONTAKT: Jan Broqvist
E-POST: jan.broqvist@hogsby.net
TFN: 0491-515 16
HEMSIDA: www.fagelfors.se

Älghults samhällsförening

I Älghult har samhällsföreningen ansökt och fått tillstånd av Skolverket till att driva friskola. Med utgångspunkt från den egna lokala utvecklingsplanen har de även raggat en ny bank till bygden när Föreningsbanken försvann.

Samhällsföreningen fixade också hyresgäster till Uppvidinge kommun genom att locka företaget **svenska turistlägenheter** till orten. Då fylldes elva lägenheter i området som förut stått tomma.

KONTAKT: Emma Hagel
E-POST: emma.hagel@telia.com
TFN: 0481-630 94
HEMSIDA: www.aelghult.se

Hannäs utvecklingsgrupp

För drygt tio år sedan jobbade Hannäs utvecklingsgrupp fram en egen lokal utvecklingsplan och sedan uppmanade de andra utvecklingsgrupperna i kommunen att göra samma sak. Och så blev det. Planerna blev sedan underlag för Åtvidabergs kommuns landsbygdspro-

gram. Fortfarande träffas kommunen och utvecklingsgrupperna minst två gånger per år för att diskutera allt från bredbandsutveckling till EU-frågor. Dessutom brukar grupperna träffas själva för att ta initiativ i olika utvecklingsfrågor och för att gemensamt påverka makthavarna åt rätt håll.

KONTAKT: Ing-Britt Solvestad
E-POST: i-b.solvestad@telia.com
TFN: 0120-410 52
HEMSIDA: www.go.to.hannaes

Svanö utvecklingsgrupp

Svanö utvecklingsgrupp i Kramfors har, tillsammans med ett tiotal lokala grupper i kommunen, fått utbildning av kommunen i plan- och bryggfrågor och i hur översiktsplaner tas fram i den kommunala förvaltningen. De lokala grupperna väljer sedan vad de vill prioritera i sina lokala utvecklingsplaner och delar av dessa planer lyfts in i kommunens planering. I sin lokala utvecklingsplan valde Svanö utvecklingsgrupp att fokusera på det samlade föreningslivet och företagsamheten på ön.

KONTAKT: Malte Norberg
E-POST: malte.norberg@kramnet.se
TFN: 0612-306 20, 070-635 76 20
HEMSIDA: www.svano.se

Eggvena hembygdsförening

För tio år sedan åkte ett par Eggvenabor iväg till Humla på en utvecklingskonferens och blev intresserade av att göra en egen utvecklingsplan. Men arbetet tog inte riktigt fart förrän 2004 när deras byskola hotades. Då sökte hembygdsföreningen pengar genom Leader + och började sedan träffas varje torsdag för att planera. Hela bygden engagerade sig och några månader senare var utvecklingsplanen klar.

KONTAKT: Ewa Vikingson
E-POST: ewa.vikingson@swipnet.se
TFN: 0322-62 80 82
HEMSIDA: www.eggvena.nu

Kontakter

Folkrörelserådet

Hela Sverige ska leva

Här finns länkar till alla länsbygderåd

HEMSIDA: www.bygde.net

CB Support

HEMSIDA: www.gemenskapsforetag.nu

TFN: 090-10 06 62

Föreningen Kooperativ Utveckling i Sverige

HEMSIDA: www.kooperativutveckling.org/fku

TFN: 08-442-32 68

Glesbygdsverket

HEMSIDA: www.gbv.se

TFN: 063-57 67 00

Patent och registreringsverket, PRV

HEMSIDA: www.prv.se

TFN: 08-782 25 00

Skatteverket

HEMSIDA: www.skatteverket.se

TFN: 0771-778 778

Statistiska Centralbyrån, SCB

HEMSIDA: www.scb.se

TFN: 08-506 948 01

Webbplatsen Sverige.se

HEMSIDA: www.sverige.se

Här hittar du länkar till kommuner, landsting och offentliga organisationer och myndigheter.

En levande och hållbar landsbygd

Allt fler vill bo på landet. Efterfrågan på stora bostadsfastigheter med möjlighet till hobbyverksamhet, s.k. "hästfastigheter" ökar. Lantmäteriet medverkar till en aktiv och hållbar landsbygdsutveckling.

En väl fungerande infrastruktur (vägar, el, tele) stärker landsbygdens konkurrenskraft. EU-bidrag till kostnader för till exempel vägförbättringar, utbildning av styrelser i samfällighetsföreningar och markrondring kan stödja en sådan utveckling.

Kontakta närmaste lantmäterikontor eller gå in på www.lantmateriet.se för mer information.

LANTMÄTERIET

GLES
BYGDS
VERKET

Fakta om utvecklingen i gles- och landsbygder.

Samuel Permans gata 2
831 30 Östersund
Telefon 063-57 67 00

www.glesbygdsverket.se

Skrifter i samma serie:

Vi arrangerar kooperativ äldreomsorg, 2006

Vi driver byskolor, 2006

Vi bevarar och brukar kulturlandskap, 2006

Vi ökar vår beredskap inför kriser, 2006

Vi skapar hållbara bygder, 2006

Vi stöder småföretagande, 2006

Vi förvaltar våra naturresurser, 2006

Vi ordnar boende, 2006

Vi behöver samlingslokalerna, 2006

Vi arbetar med integration, 2006

Vi samverkar i kommunbygderåd, 2006

Vi fördjupar demokratin, 2006

Vi arbetar med lokala utvecklingsplaner, 2007

Vi stödjer lokal utveckling och tydliggör landsbygdens värden. Vi ser till helheten lokalt, över alla sektorer i samhället och över partigränser. Mer än 4 000 utvecklingsgrupper, länsbygderåd och 40 medlemsorganisationer är engagerade. 100 000 människor satsar varje år över fem miljoner ideella timmar för den egna bygdens bästa. En växande folkrörelse som ger mångfald och livskraft i hela Sverige!